

Nelietuviškų dėmenų rašymo atmintinė

Lietuvių kalboje yra vartojama sudurtinių žodžių, kurių vienas ar abu dėmenys yra nelietuviški. Jų rašba įvairuoja – vienus tarptautinius dėmenis rašome kartu su pagrindiniu žodžiu, kitus – atskirai

Nelietuviški dėmenys, pvz.: aero-, audio-, auto-, eks-, ekstra-, hiper-, infra-, kvazi-, makro-, mano-, mezo-, miko-, mikro-, mikso-, mono-, multi-, nano-, neo-, paleo-, pan-, poli-, pseudo-, vice-, video-ir kt., lietuvių kalboje vieni nevartojami ir rašomi kartu su antruoju dėmeniu, pvz.: aerodinamika, aviamodelis, eksčempionas, etnolingvistika, hidroelektrinė, kiberataka, infrastruktūra, multimilijonierius, psichoanalizė, retroversija, technokratas, termobaterija, transplantacija, ultrafiltras. Taip pat kartu rašomi nelietuviški priešdėliai, pvz.: anti-, hipo-, inter-, kontr(a)-, meta-, sub-, super-, trans-, ultra- ir kt., pvz.: antikūnas, antireklama, hipoglikemija, interaktyvus, interaktyvi, kontrreformacija, kontrrevoliucija, metatekstas, subkultūra, transatlantinis, transatlantinė, ultragarsas, ultravioletinis, ultravioletinė.

Jei nelietuviški dėmenys reiškia atskirus daiktus, pagrindinis dėmuo turi būti kartojamas su kiekvienu iš jų, pvz., makroelementai ir mikroelementai, audiotechnika ir videotechnika, arba pirmasis dėmuo rašomas su brūkšneliu, o antrasis – kartu su pagrindiniu dėmeniu, pvz., makro- ir mikroelementai, audio- ir videotechnika.

Lietuvių kalboje nekaitomasis dėmuo prie pagrindinio dėmens nejungiamas brūkšneliu, pvz., multi-vitaminai. Turi būti rašoma multivitaminai.

Jei nelietuviškos kilmės dėmenys turi juos atitinkančius savarankiškus žodžius, pvz., auto- ir automobilis, eko- ir ekologiškas, tele- ir televizija, elektro- ir elektra, radio- ir radijas ir pan., su lietuviškais antraisiais dėmenimis vartotini savarankiškieji žodžiai, pvz. autoservisas, automobilių plovykla, fotoreprodukcija, fotografijų konkursas; radiograma, radijo bangos.

Kai kurie kartu su antruoju dėmeniu rašomi nelietuviškos kilmės žodžių dėmenys, pvz.: agro-, avia-, bio-, eko-, etno-, euro-, foto-, geo-, hidro-, kiber-, kripto-, moto-, neuro-, pop-, porno-, psicho-, techno-, tele-, termo-, kartais gali būti pakeisti tos pačios šaknies savarankišku žodžiu: agroturizmas (plg. agrarinis turizmas), ekoturizmas (plg. ekologinis turizmas), etnokultūra (plg. etninė kultūra), eurointegracija (plg. Europos integracija), fototerapija (plg. fotografijos terapija), geopolitika (plg. geografinė politika), hidrobiologija, kriptovaliuta (plg. kriptografinė valiuta), motokrosas (plg. motociklų krosas), technoparkas (plg. technologijų parkas), termoizoliacija (plg. terminė izoliacija).

Kai kurie nelietuviški dėmenys vartojami atskirai nuo apibūdinamųjų žodžių, pvz.: alfa dalelė, beta karotinas, bingo rezultatas, bruto pajamos, gama spinduliai, mini sijonas, neto masė, solo partija, veto teisė ir pan. Įsidėmėtina, kad sudurtinio žodžio dėmens kino- nėra, yra tik atskiras žodis kinas, tad rašome kino filmas (ne kinofilmas), kino kamera (ne kinokamera), kino teatras (ne kinoteatras).

Parengta pagal www.vlkk.lt informacija